

Herkesin kendine has darbe ve işkencesi!..

YA ZI Ahmet Nesin
Gazeteci - Yazar

Türkiye’de demokrasi zor zanaat, nedeni çok basit, bu ülke insanı demokrasiyi hiç yaşamadı da ondan. Türkiye’de insanlara ilkokuldan başlayarak demokrasi yerine Cumhuriyet öğretildi, doğal olarak demokratik bir Cumhuriyet ya da Türkiye yerine hep “Cumhuriyet elden gidiyor!” yaygarası koparıldı. Oysa Google’a girip Cumhuriyet yazılı ülkelere bakarsanız, Cumhuriyetin çok da önemli olmadığını anlarsınız.

Geçmiş tarihe ve darbelerle baktığımızda karşımıza ilginç bir tablo çıkıyor. Birinin ‘darbe’ dediğine diğeri ‘demokrasi’ diyor. Hatta o noktaya varıyor ki, halkların seçtiği başbakanla iki bakan idam ediliyor ve o darbe günü bayram ilan ediliyor ve resmi tatil oluyor.

Babasının da tutuklandığı 27 Mayıs 1960’ı darbe olarak nitelendiren gazeteci Nazlı Ilıcak, kendilerine hiç dokunmayan 12 Mart 1971’i darbe olarak görmüyor. Aynı mantıkla kendisinin de arandığı ve tutuklandığı 12 Eylül 1980’i darbe diye niteleyen Ataoğulları Behramoğlu, 28 Şubat’ı darbe gibi görmediği gibi, bir de ‘gerekliymiş’ diye açıklama yapıyor.

Bu mantıkla analizler yapılan bir ülkede doğal olarak 15 Temmuz ve sonrası da değişik tartışılıyor. “15 Temmuz mu darbeydi, yoksa sonrası mı?” tartışması gibi komik bir tartışma uzun yıllar yaşanacak.

15 TEMMUZ DARBESİ, İKİ ER DARBESİDİR: ERGENEKON VE ERDOĞAN

Oysa 15 Temmuz bariz bir darbe girişimidir. Sonrası da darbeyi önlemek için yapılan “2 Er”

darbesidir. 2ER darbesi, Ergenekon ve Erdoğan darbesidir. Aynı yaklaşım hukuk ve işkence konusunda da yaşanıyor. En çok duyduğum sözler şunlardı: “Dindar dindara yapıyor!” ya da “Askere bu yapılır mı?” Bu kafanın altında yatan mantık esasında “Başkaları tamam da, bize nasıl ve neden yapıyorsunuz?”. Ya da kendilerince işkence ve cinayet 10 yıldır yapıyor. Oysa Sabahattin Ali’nin öldürülüşüne, Nazım Hikmet’in hapsedilişine, Tan Matbaası’nın yakılışı, 6-7 Eylül Katliamı’nın oluşu, Şeyh Said’in öldürülüşü ve Dersim Katliamı’nın yapıldığı tarihlerine baktığınızda son 10 yıl komik bile kalır. Bu şu anlama geliyor, bunlar olurken demokrasi adına itiraz etmiyorsanız eğer, bugün bunları yaşarsanız, yarın da başkalarını yaşayacağınız demektir.

SİZE YAPILDIĞINDA ‘DUR’ DEMEK NE DEMOKRASİYİ GETİRİR, NE DE SİZİ DEMOKRAT YAPAR

O zaman “Dur” demediyseniz demokrasiyle bir sorunuz var demektir, sadece size yapıldığında “Dur” demek ne demokrasiyi getiriyor, ne de sizi demokrat yapıyor. Benim gibi yıllardır her türlü işkenceye, haksız tutuklamaya, idama, öldürmeye ve katliama karşı çıkıyorsanız, birtakım gerizekalılar sizi bütün örgütlerin elemanı olarak lanse ediyor.

Bir başka mantık da şu şekilde oluşuyor: “Ya 12 Eylül’de bile hukuk vardı”, “Demirel, Evren ve Çiller bile bunun gibi değildi.”

Oysa 51 kişi asıldı, onlarca insan işkenceye yaşamını yitirdi. 1. Milliyetçi Cephe hükümetleri kuruldu. Neler yaşandığını biliyoruz. Faili meçhul cinayetler işlendi ve hâlâ karanlıktayız. O zaman bu faşizmin karşılaştırmasını neye göre yapıyoruz?

Daha onlarca örnek verebilirim ama bu sorunu çözmez. Bu ülkede derin devlet yeni ku-

rumadı zaten, Cumhuriyetin askerler tarafından kurulmasıyla beraber oluştu. “Madem askerler kurdu, demokrasi de askerin verdiği izin kadar olur” mantığı halka daha ilkokulda öğretildi. Nedir bize öğretilen: “Türkiye Cumhuriyeti”. Osmanlı’dan, daha doğrusu padişahlıktan Cumhuriyete geçiş halka yeterli görüldü. O yüzden de geldiğimiz noktada demokrasi yürüyüşleri yerine Cumhuriyet yürüyüşleri yapıldı.

En demokrat denilen Bülent Ecevit’in, Özel Harp Dairesi’ni Semih Sancar’dan öğrendiği anekdotu bir okuyun ve öğrendikten sonra da başbakan olarak verdiği desteği bir düşünün. Hep söylediğimi bir daha söyleyeceğim: İktidardaki partiler hiç önemli değil. Onları idare eden, edemediğinde darbe yapabilen sistemi yok etmezseniz, buna benzer bir yazıyı 50 yıl sonra bir başkası da yazar. Benim, babamla aynı mantıkla 69 yıl sonra tutuklandığım gibi.